

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

ETIKA

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE
šk. god. 2023./2024.

Ispitna knjižica 2

ETI.53.HR.R.K2.16

53206

Način ispravljanja pogrešaka na listu za čistopis:

~~(Matura)~~	državna matura	
↑	↑	↑
Precrtan pogrešan odgovor u zagradama	Točan odgovor	Paraf (skraćeni potpis)

PRITISNUTI OVDJE I OTRGNUTI!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

ETIKA

Zadatak esejskoga tipa OCJENJIVAČ **1**

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

E
T
I
2

PRAZAN LIST ☐

D-S053

1.

Pojmovi

1.	0	☐	1	☐	2	☐
2.	0	☐	1	☐	2	☐
3.	0	☐	1	☐	2	☐
4.	0	☐	1	☐	2	☐
5.	0	☐	1	☐	2	☐

2.

Argumentacija

1.	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
2.	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
3.	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

3.

Primjerenost
primjera

0	☐	1	☐	2	☐

4.

Kompozicija

1.	0	☐	1	☐	2	☐
2.	0	☐	1	☐	2	☐
3.	0	☐	1	☐	2	☐

Šifra ocjenjivača: _____

ETI.53.HR.R.E2.01

53208

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

E
T
I
2

PRITISNUTI OVDJE I OTRGNUTI!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

ETIKA

Zadatak esejskoga tipa OCJENJIVAČ **2**

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

E
T
I
2

PRAZAN LIST ☐

D-S053

1.

Pojmovi

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

5. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2.

Argumentacija

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

3.

Primjerenost
primjera

0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4.

Kompozicija

1. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

2. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

3. 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

Šifra ocjenjivača: _____

ETI.53.HR.R.F2.01

53209

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

E
T
I
2

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

Zadatci se nalaze u dvjema ispitnim knjižicama. Redoslijed rješavanja birajte sami.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli riješiti sve zadatke.

Ovaj dio ispita sastoji se od zadatka eseja. Esaj napišite slijedeći priloženu uputu i smjernice za pisanje eseja.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Esej obvezno napišite na list za čistopis u ovoj ispitnoj knjižici.

Pišite čitko. Esaj će se bodovati s nula (0) bodova ako je nečitko napisan. Ako pogriješite u pisanju eseja, na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način ispravljanja pogrešaka.

Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Provjerite jeste li nalijepili identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 3 prazne.

Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedeni tekst. Prema ponuđenim smjernicama napišite esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Tema eseja: **Moralne vrijednosti i ostvarenje slobode**

Gledište da postoje objektivne moralne ili društvene vrijednosti, vječne i univerzalne, nedirnete povijesnom promjenom, te dostupne duhu svakog razumnog čovjeka samo ako odluči uperiti svoj pogled prema njima, bez sumnje je otvoreno za sve vrste pitanja. Pa ipak, mogućnost da razumijemo čovjeka svojega vlastitog ili bilo kojeg drugog doba, kao i zapravo sama mogućnost komunikacije među ljudskim bićima, ovisi o postojanju nekih zajedničkih vrijednosti, a ne samo o zajedničkom „činjeničnom” svijetu. Ovo posljednje je nužan ali ne i dovoljan uvjet ljudskog općenja. Oni koji su izgubili vezu s vanjskim svijetom opisuju se kao nenormalni, a u krajnjim slučajevima kao bolesni. Ali takvi su i oni – i to je ono što treba reći – koji su se previše udaljili od našeg, općeg svijeta vrijednosti. (...) Prihvatanje zajedničkih vrijednosti (...) ulazi u naše shvaćanje normalnog ljudskog bića. Ono služi za razlikovanje takvih pojmova kao što je osnova ljudskog morala od drugih pojmova kao što su običaj, tradicija, zakon, način ophođenja, moda ili etiketa (...)

Moralne – kao i općenito vrijednosne – kategorije nisu ni izbliza onako čvrste i neiskorjenjive kao što su to, recimo, one koje se odnose na percepciju materijalnog svijeta, ali one nisu niti toliko relativne niti promjenjive (...) Minimum zajedničkih moralnih vrijednosti – međusobno povezani pojmovi i kategorije – jest suštinski za ljudsku komunikaciju. (...)

Prisiliti čovjeka znači lišiti ga slobode – slobode od čega? Skoro je svaki moralist u ljudskoj povijesti hvalio slobodu. Poput sreće i dobrote, poput prirode i stvarnosti, to je termin čije je značenje toliko porozno da izgleda kako ima vrlo malo tumačenja kojima bi se on mogao oduprijeti. (...) Želim ispitati ne više od ta dva značenja (...) Prvo od tih političkih značenja slobode ili nezavisnosti (...) koje ću zvati „negativnim” smislom predstavlja dio odgovora na pitanje „Koje je područje unutar kojeg neki subjekt – osoba ili grupa ljudi – jest ili treba biti ostavljen da radi ili da bude ono što može raditi ili što može biti bez uplitanja drugih osoba?” Drugo značenje, koje ću zvati „pozitivnim” smislom jest dio odgovora na pitanje „Što ili tko je izvor kontrole ili uplitanja koji mogu odrediti da netko radi ili da bude prije ovo negoli ono?” (...) Sloboda koja se sastoji u tome da sam svoj vlastiti gospodar, i sloboda koja se sastoji u tome da me drugi ljudi ne sprječavaju u mojim izborima, (...)

Sloboda je gospodarenje nad sobom, uklanjanje prepreka mojoj volji, ma kakve one mogle biti – otpor prirode, moje neobuzdane strasti, iracionalne institucije, suprotstavljena volja ili ponašanje drugih. Prirodu uvijek mogu, barem u principu, oblikovati pomoću tehničkih sredstava i prilagoditi je svojoj volji. Ali kako trebam postupati s neposlušnim ljudskim bićima? Moram im, ako mogu, također nametnuti svoju volju, „oblikovati” ih prema svojem obrascu, odabrati za njih uloge u svojem komadu. Ali zar to neće značiti da sam samo ja slobodan dok su oni robovi? (...)

Moguće je da (je) ideal slobode da se biraju ciljevi, bez da se za njih tvrdi da posjeduju vječno važenje, (...)

Isaiah Berlin, *Dva poimanja slobode*, u: Isaiah Berlin; *Četiri eseja o slobodi*

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove: „objektivne društvene vrijednosti”, „ljudska komunikacija”, „osnova ljudskoga morala”, „dva značenja slobode” i „ideal slobode”.

1. Objasnite zbog čega je razumijevanje čovjeka i ljudske komunikacije, unatoč tomu što se vrijednosti mijenjaju kroz povijest, nužno povezano s postojanjem zajedničkih i objektivnih društvenih i moralnih vrijednosti.
2. Objasnite autorovo razlikovanje prvoga političkog shvaćanja slobode ili slobode u „negativnome smislu” i drugoga političkog shvaćanja slobode ili slobode u „pozitivnome smislu”.
3. Objasnite što prema Vašemu sudu podrazumijeva ideal slobode.

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

1. slobode koja ne pridonosi dobrobiti osobe
2. slobode koja uvećava dobrobit osobe i društva.

[illegible]

This image shows a single page from a notebook or ledger. It features a series of evenly spaced horizontal blue lines across its entire width. The lines are thin and light-colored, providing a guide for writing without being distracting. There are no vertical margin lines, headers, footers, or other markings present on the page. The background is a uniform off-white color.

[illegible]

[illegible]

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica